

IZRAKSTS

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
Elizabetes ielā 41/43, Rīgā, LV-1010, tālr. (+371)7220151, fakss
(+371)7338024

LĒMUMS par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem

2005.gada 17.oktobrī

Nr.6- lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2005.gada 15.septembrī saņemts (...) (turpmāk – *Patērētājs*) 2005.gada 13.septembra iesniegums un tam klāt pievienota Mobilā telefona Nokia 6230i pases kopija ar garantijas apliecinājumu.

Iesniegumā minēts, ka *Patērētājs* 2005.gada 5.septembrī SIA "Telemundus" veikalā Jūrmalā, Kauguros, Raiņa ielā 112b iegādājās mobilo telefonu Nokia 6230i (turpmāk – *Prece*), kuram garantijas termiņš tika dots viens gads, t.i., no 2005.gada 5.septembra līdz 2006.gada 5.septembrim. Iesniegumā izteikts lūgums izvērtēt SIA "Telemundus" Mobilā telefona pasē iekļauto garantijas noteikumu (turpmāk – *Garantija*), tai skaitā garantijas termiņa, atbilstību normatīvo aktu prasībām, sniegt informāciju par to kā izmainīt garantijas termiņu, lai tas atbilstu normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un gadījumā, ja tiek konstatēti pārkāpumi saukt pie atbildības vainīgās personas.

PTAC 2005.gada 20.septembrī pieprasīja un 2005.gada 10.oktobrī saņēma SIA "Telemundus" skaidrojumu par *Garantijas* noteikumu atbilstību *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) prasībām. Skaidrojumā norādīts, ka pārdevēja kļūdas dēļ *Patērētājam* ticis izrakstīts garantijas talons ar viena gada garantijas termiņu, kā arī minēts, ka SIA "Telemundus" pārdevēja pieļauto kļūdu labos, dodot *Patērētājam* garantiju ar divu gadu termiņu.

Saskaņā ar *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktā noteiktajām *PTAC* tiesībām uzraudzīt patērētāju tiesību ievērošanu līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kā arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšanu, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi, *PTAC* veicis *Garantijas* izvērtēšanu savas kompetences robežās.

1. Saskaņā ar *PTAL* 16.panta pirmo daļu "*Garantija ir ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja apliecinājums, ka prece vai pakalpojums, vai to sastāvdaļa noteiktu laiku saglabās lietošanas īpašības, drošumu un izpildījumu un ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs uzņemas papildu saistības, kas nav paredzētas šajā likumā un citos normatīvajos aktos*". Atbilstoši *PTAL* 16.panta otrajai daļai "*Garantija dodama rakstveidā, tā ir brīvi pieejama pirms preces iegādāšanās vai pakalpojuma saņemšanas, un tajā skaidri norādīti nosacījumi prasījuma pieteikšanai attiecībā uz garantiju, garantijas termiņš – laika posms uz kuru attiecināta garantija, kā arī garantijas devēja nosaukums (firma) vai vārds, uzvārds un adrese. Garantijā norāda, ka patērētājam ir noteiktas tiesības saskaņā ar normatīvajiem aktiem un ka garantija šīs tiesības neietekmē. Ja garantija neatbilst šiem noteikumiem, tas neietekmē garantijas derīgumu un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai garantija tiktu izpildīta*". No *PTAL* 16.panta otrās daļas izriet, ka ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir tiesības pašam noteikt garantijas termiņu, ievērojot *PTAL* 16.panta ceturtās daļas noteikumus, ka pārdevējs nav tiesīgs samazināt ražotāja dotās garantijas apjomu un saīsināt tās termiņu. Turklāt no *PTAL* 16.panta pirmās daļas izriet, ka par garantiju uzskatāmas tikai tās saistības, ko pārdevējs, ražotājs vai pakalpojuma sniedzējs dotajā garantijas termiņā uzņemas papildus tam, ko patērētājs ir tiesīgs prasīt no pārdevēja, ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja, atsaucoties uz *PTAL* (piemēram, pārdevējs papildus uzņemas veikt preces apkopi, ko neparedz *PTAL*). Konkrētajā gadījumā no Mobilā telefona pases redzams, ka SIA "Telemundus" dotais *Preces* garantijas termiņš ir viens gads no tās iegādes dienas. Attiecībā uz ko *PTAC* norāda, ka viena gada garantijas periods saskaņā ar *PTAL* 27.panta pirmās daļas noteikumiem neizslēdz *Patērētājam* tiesības pieteikt prasījumu SIA "Telemundus" par *Preces* neatbilstību līguma noteikumiem divu gadu laikā no *Preces* iegādes dienas, kā arī neizslēdz *Patērētājam* tiesības izmantot *PTAL* 28.pantā noteiktās tiesības, ja viņam pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša *Prece*. Ņemot vērā to, ka no *Garantijas* noteikumiem neizriet, ka SIA "Telemundus" viena gada garantijas periodā būtu uzņēmis pret *Patērētāju* papildus saistības, kas nav paredzētas *PTAL* 28.pantā, *PTAC* konstatē, ka tādējādi SIA "Telemundus" noteiktais viena gada garantijas termiņš ir pretrunā ar *PTAL* 5.pantā noteikto līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu un atbilstoši *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktam ir pretrunā ar labticīguma prasībām un saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas pirmo punktu ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

Attiecībā uz iesniegumā pieprasīto informāciju kā izmainīt garantijas apliecinājumā garantijas termiņu, lai tas atbilstu normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, *PTAC* norāda, ka saskaņā ar *PTAL* 16.pantu pārdevējs ir tiesīgs brīvprātīgi uzņemties pret patērētāju noteiktas saistības, t.i., dot savu garantiju, kā arī pārdevējam ir tiesības brīvprātīgi noteikt garantijas termiņu. Tādējādi *PTAC* norāda, ka *PTAC* kompetencē neietilpst tiesības uzlikt SIA "Telemundus" par pienākumu uzņemties papildus garantijas

saistības un noteikt konkrētu garantijas termiņu. Tomēr *PTAC* atkārtoti uzsver, ka viena gada garantijas termiņš neizslēdz *Patērētājam PTAL 27.panta* pirmajā daļā noteiktās tiesības pieteikt prasījumu ražotājam vai pārdevējam par līguma noteikumiem neatbilstošu precī divu gadu laikā no preces iegādes dienas, kā arī neizslēdz patērētājam tiesības izmantot *PTAL 28.pantā* noteiktās tiesības, ja viņam pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece.

2. *Garantija* satur noteikumu, ka "*Firma garantē bezmaksas remontu garantijas laikā; bojāta telefona apmaiņu pret tādu pašu modeli vai ekvivalenta nolietojuma pakāpē, ja apstiprinājusies remonta neiespējamība, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma VII nodaļas 28.panta 3.daļu*". *PTAC* norāda, ka viena gada *Preces* garantijas periods neizslēdz *Patērētājam* tiesības izmantot *PTAL 28.panta* trešajā daļā noteiktās tiesības gadījumā, ja *Preces* neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc *Preces* pārdošanas. *PTAC* vienlaicīgi konstatē, ka konkrētais garantijas noteikums paredzot *Preces* remontu vai apmaiņu, nosaka *Patērētājam* mazāk tiesības nekā to paredz *PTAL 28.panta* trešās daļas pirmā un otrā punkta noteikumi. Atbilstoši *PTAL 28.panta* trešās daļas pirmā un otrā punkta noteikumiem *Patērētājam* šādā gadījumā (ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc preces pārdošanas) ir tiesības pieprasīt, lai ražotājs, pārdevējs bez atlīdzības novērs preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai apmaina precī pret tādu pašu vai ekvivalentu precī, vai gadījumā, kad ražotājs vai pārdevējs nevar apmainīt precī vai saprātīgā termiņā novērst preces neatbilstību līguma noteikumiem, pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs samazina preces cenu vai atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par precī samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam preces nolietojumam. Pie tam, *PTAC* norāda, ka *PTAL 28.panta* trešās daļas pirmajā un otrajā punktā minētās patērētāja tiesības nav pakārtotas nekādiem pārdevēja papildus nosacījumiem, ka *Preces* apmaiņa tiek veikta tad, ja apstiprinājusies *Preces* remonta neiespējamība, tādējādi *PTAC* norāda, ka konkrētais *Garantijas* noteikums saskaņā ar *PTAL 5.panta* otrās daļas 5.punktu ir pretrunā līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam un labticīguma prasībām un līdz ar to atbilstoši *PTAL 6.panta* trešās daļas 1.punktam un 3.punktam ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

3. *Garantijas 3.punkts* satur noteikumu, ka "*Garantijas remonts tiek veikts, ja ir izpildīti sekojoši noteikumi: bojātai precei jābūt pilnā rūpnīcas komplektējumā un iesaiņojumā*". *PTAC* norāda, ka *PTAL* neparedz patērētāja prasības izpildes par līguma noteikumiem neatbilstošas preces remontu pakārtotību ražotāja vai pārdevēja nosacījumam par to, ka precei jābūt rūpnīcas iesaiņojumā. Tādējādi *PTAC* norāda, ka saskaņā ar *PTAL 5.panta* otrās daļas 5.punktu un 6.panta trešās daļas pirmo punktu konkrētais *Garantijas* noteikums ir netaisnīgs līguma noteikums.

4. *Garantijas* 7.punkts satur noteikumu, ka "*Prece netiek mainīta gadījumā, ja preces neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas izmantot preci, saskaņā ar likumu VII nodaļas 28.panta 4.daļu*". Ņemot vērā to, ka *Preces* viena gada garantijas periods neizslēdz *Patērētājam* tiesības izmantot *PTAL* 28.panta ceturtajā daļā noteiktās tiesības, *PTAC* konstatē, ka konkrētais *Garantijas* noteikums nosakot, ka *Prece* netiek mainīta, nosaka *Patērētājam* mazāk tiesības nekā to paredz *PTAL* 28.panta ceturtais daļas noteikumi, gadījumos, kad preces neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas izmantot preci. Saskaņā ar iepriekšminēto pantu, *Patērētājam* šādā gadījumā ir tiesības izvēlēties pieprasīt *Preces* apmaiņu pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem vai pieprasīt, lai pārdevējs bez atlīdzības novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai attiecīga samazina preces cenu. Ņemot vērā iepriekšminēto *PTAC* norāda, ka konkrētais *Garantijas* noteikums saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktu ir pretrunā līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam un labticīguma prasībām, kā arī saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 4.punkta noteikumiem nosaka, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām. Līdz ar to atbilstoši *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punktam un 3.punktam šāds *Garantijas* noteikums ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

5. *Garantija* satur noteikumu, ka "*Papildus saistības lietotiem mobilajiem telefoniem nepienācīgā kvalitātē – apmaiņa, ja apstiprinājusies remonta neiespējamība (jebkurā gadījumā nauda netiek atgriezta)*". *PTAC* norāda, ka saskaņā ar *PTAL* 3.pantu un 4.panta pirmo daļu patērētājam ir tiesības iegādāties līguma noteikumiem atbilstošas preces, kuras patērētājam ir iespējams lietot paredzētajam nolūkam. Iegādājoties arī lietotu preci, patērētājam ir tiesības sagaidīt tā pamatfunkciju izpildi un pārdevējam jānodrošina arī lietotas preces atbilstību līguma noteikumiem un parasti izvirzāmajām prasībām - īpašībām un izpildījumam, kāds parasti piemīt tāda paša veida precēm, un kādu patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā preces raksturu. Tādējādi *PTAC* norāda, ka neatkarīgi no tā vai prece ir lietota vai nelietota, *Garantijas* viena gada termiņš neizslēdz *Patērētājam* tiesības izmantot *PTAL* 28.pantā paredzētās tiesības. Ņemot vērā iepriekšminēto *PTAC* norāda, ka konkrētais *Garantijas* noteikums saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktu ir pretrunā līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam un labticīguma prasībām un līdz ar to atbilstoši *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punktam ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu. Papildus *PTAC* informē, ka gadījumā, ja pirms līguma slēgšanas patērētājs ir saņēmis rakstveida brīdinājumu par lietotas preces nepienācīgu kvalitāti, piemēram, par to, ka precei ir konkrēts defekts, tad tikai attiecībā uz to patērētājs nevarēs pieteikt prasījumu pārdevējam un izmatot *PTAL* 28.pantā paredzētās tiesības.

6. Vienlaicīgi *PTAC* informē, ka pamatojoties uz Latvijas *Administratīvo pārkāpumu kodeksa* 238.1.pantu ir pieņēmis lēmumu pret SIA "Telemundus" uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

Ņemot vērā iepriekšminēto un pamatojoties uz *PTAL* 3.panta 2.punktu, 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta trešās daļas pirmo un trešo punktu, 25.panta ceturtās daļas 6.punktu, *PTAC* aizliedz SIA "Telemundus" piedāvāt patērētājiem *Garantijas* dokumentu, kas neatbilst *PTAL* noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu adresāts ir tiesīgs apstrīdēt šo administratīvo aktu Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātiem, iesniedzot iesniegumu *PTAC*, Rīgā, Elizabetes ielā 41/43.

Direktore

(paraksts)

B.Vītoliņa

(zīmogs)

IZRAKSTS PAREIZS

(...)